



дий баркамол киноасарлар яратишга сафарбар этиш борасида сусткашилар мавжуд. Ҳозирга кадар кино санъатимиз тараққиётига доир хар томонлама пухта ўйланган концепция ишлаб чиқилмагани ҳам "Ўзбекино" раҳбари яти ишидаги лоқайликинг бир белгисидир.

Давра сұхбати иштироқилари бу жараёнга оид муаммоларни бартараға этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазалари ва тақиғарини билдирилар. Ўзбекистон ҳалк артисти, кинорежиссёр Шурхат АББОСОВ бүгунги кунда ўзбек миллий киноси ривожига, кино санъатимиз томонидаги кўрсатилаттандан фамхўйлик да вэтироф этиган холда, мамлакатимиз катта ўзгаришлар рўй берётган, қишиларнинг онг ва тафаккурида янгиланиш жараённи кечатган бир пайтда биз ўз змиммиздаги масъулитни янада тераринок идорек итишимиз зарур, ўз киноасарларимиз билан жараёниниз кузатувчи эмас, балки фаол иштироқини

— деди ёзувчи Эркин АЪЗАМОВ. Режиссёр Москвада ўқиб келиши ёки ҳатто Голливудда маляксини ошириб кайтган бўлиши мумкин. Аммо унинг халқа айтадиган гапи, чинакам ижодкорга хос дард бўлмаса, миллий туйгулардан ийроқ бўлса, барча уринилари бефойда.

Тан олии қеракки, мустакилидан кейнинг йилларда бир кична ёзувчи дўстларимиз кино соҳасига жалб этилди. Улар иштироқида яхши чиқсан филмлар ҳам бор. Бу соҳанинг ўзбек адабиётига мурожат килғаннинг ўзи ижодий силкижидан, муваффақиятдан далолатидир. Аммо биз ёзувчilar самимий ҳамкорлик тарафдоримиз. Сценарийнинг муалифлик хуқуки химояниниш шарт. Кўпинча шундай бўладики, муалифнинг фикридан асар қолмайди. Режиссёrlар сценарийни бутунлай ўзгаришиб юборадилар. Бундай ҳолатта тушган муал-

латимиз кино соҳасига алоҳида эътибор берётиданни кувионимиз керак.

Ўзбек навбатида бундай эътибор, ғамхўлика жавобан чин кўнгилдан ишлаш лозим. Ўзбек киноси Осиё мамлакатлари экранга, қолверса, дунёнгига бошқа минтақалари миқёсига чиқиши керак.

Кино соҳаси — худа ҳам мурракаб, машақатли соҳа, деди ўз сўзида ёзувчи Мурод МУХАММАД ёдуст. — Яхшигина асардан ўтамиёна филм чиқиши мумкин ёки аксинча... Ҳамма нарса режиссёрнинг савиасига, фил克拉 даражасига, маҳоратига боғлик. Мен ҳам битта кино килғанман, лекин ўзимга ёкмаган.

Дейлик, "Махалла дув-дув гап", "Сен етим эмассан" фильмларини юз марта кўрсангиз ҳам ҳеч зерикмайсиз. Сабаби,

йўқ ҳисоби. Эҳтимол, кино соҳасида чинакам маҳоратни эгаллаш, бой тажиба тўглаш учун кўп йиллар керади. Лекин, ҳар калай, ўзбек киносида Юсуф Розиков, Зулфикор Мусков, Собир Назармумедовга ўхшаган истебодди режиссёрларни ишләтганидан курсанда бўлишимиз керак.

Албатта, пухта бадий кинофильмлар суратга олингани яхши, бирок ҳужжатли фильмларга ҳам эътибор қаратиш лозим. Чўнки мамлакатимизда юз берётган бугунги янгизашнишлар ҳалқа биринчи галда ҳужжатли ленталар орқали тезроқ этиб боради.

\*\*\*  
Кино ижодкорларининг мулоқоти кино санъатимиз муаммоларини чукур ўрганиб чиқиш ва уларни босқич-босқич ҳал өтиш, энг муҳими, кино асарларининг ижтимоий саломогини қутийтиш зарурлигини ҳам очиқ-оидин кўрсанти.

## ЎЗБЕК МИЛЛИЙ КИНО САНЪАТИ: ИЗЛАНИШЛАР САМАРАСИ НЕГА СУСТ?

лифда ҳамкорлик килиш ишишёи сўнади.

Мана ўзим гувоҳ бўлган бир воқеа. Эпизод сувратга олиният. Сценарий қани, десак топиб беришолмайди. Бу қандай гап ахир?

Кинода миллийлик масаласига енгил қараб бўлмаса. Ўзбек характерини, ўрду-адатларимиз тузукрой, билмайдиган режиссёр сизга ўзбек тилидан сабоқ бермокни бўлса, чида бу турасизми? Авало, иходий ҳамкорлик ўзаро хурматга асосланмоғи лозим. Шундай иш тутила, ёзувчи режиссёrdан, умуман, кино соҳасидан безиб кетмайди. Бизда барча имкониятлар мавжуд. Яна такорлайман: ҳамхихат бўлсанкина ўзбек киноси равнав топади.

Кинодраматург Рихисон МУХАММАДЖНОВ кино санъатимизда яхозига ахорни таҳдил килиб, асосий камалики, биринчи нағбатда, хом-хатамда ёзилган, профессонал жиҳадин мөмчёрига етказилмаган сценарийларни экранлаштириш билан боғлик, деди. Афсуски, кейнинг вақтларда режиссёrlар орасида узган сценарий бўйича филм олиш "касл" чиқиб кетди. Бу билан улар сценарий ёзилседе катта истевъодда ва терар профессионализми талаб қилидиган мурракаб жараённи жўнлаштириб юбордилар. Ваҳоҳланки, кино-сценарий ёзиш алоҳида, режиссуря алоҳида маҳорат талаб қилидиган инжодий соҳадар. Бу борада ҳамма ҳан Шукин сингари нобиё истевъоддодига эмаслигини ўзбекордан сийтиб ёзбумайди. Сценарий ёзишга давло килаётган режиссёrlаримиз буни яхши билишлари шарт. Чунки Шукин энг аввало кинонинг миллийлик гапида истевъодди ёзувчи бўлган. Муҳими, бис ўз шахсий маблағимизга эмас, давлат ахрардан маблағирига филм яратётган ётган эканмиз, масъулитни чукурко хис ятайдик.

"Ўзбеккино" рахбари яхшини ўз таҳриба бўларди, дега давом этди Ш.Аббосов. Муайин бир мавзууда сценарий ёзиш учун уч малийлигидарга бўларди. Бадий кенгат улардан битта энг яхшисини фильм учун танлаб оларди. Бирок сценарийларни ўтмаган малийлигидар ҳам муйян даражада рагбат кўрсатиларди. Бунда энг муҳими — яхши сценарийни танлаб олиш учун ишонкни бўларди. Ҳар холда ба таҳрибадан хозир ҳам фойдалансан бўлади, деб ўйлайди.

Шу ўринда фойдаларга тошмабинларни жабл килиш масаласини ҳам жиҳдий ўйлаб кўриш керак. Кинотеатрлар тошмабинча хизмат кўрсатишнинг замонавий усуларини жоийи тағтидан вакт этиди. Иштевъодди режиссёrlарни тайёрлаш учун эса, назаримидан, Санъат институти кошида кино санъати бўйича таҳриба студиялари ва олий режиссёrlар курсларини очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина маҳорат мактаби пайдо бўлади.

Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда кино санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда кино санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок, негадир, кейнинг йилларда kino санъатимиздаги ўтамиёналини бошланди. Бирхолдан чиқиш учун кинотеатрларни очиш лозим. Шундай қилсан, бошловчи режиссёrlар ва актёrlар учун яхшигина мактаби пайдо бўлади.

— Кинонинг хозиги ахволи жиҳдий ўрганиб чиқини тақозо этади, — деди Киношунос Ҳамидулла АҚБАРОВ. — Тўғри, бугунги талабларга жавоб берадиган фильмларимиз ҳам бор. Мен бу ўринда "Воз" фильмни алоҳидан тақизадиларни макомиман. Режиссёр Юсуф Розиковнинг бу фильмни анича шуҳрат козонди. Бирок



